A°. 1850. N°. 27[illegible]

Opregte Vrijdagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 22 November.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

BERLIJN, 19 November.

[*Uit bijzondere berigten*]. De inhoud der laatste nota van de zijde van Oostenrijk voldoet nog niet aan de verwachting, dat deze mogendheid zich gezind zou betoonen, om zich, op billijke grondslagen en te goeder trouw, met Pruissen te verstaan. Men meent, dat Oostenrijk het 'er op toelegt, om Pruissen meer en meer te isoleren, en dat die Staat zich van de sleeswijksche verwikkeling tracht te bedienen, om den toestand van Pruissen in het noorden van Duitschland te belemmeren. — Ook de streng behoudende partij begint te gevoelen, dat Pruissen op zijne hoede moet blijven, en de oostenrijksche bewindslieden mogen wel toezien, alvorens zij het op het uiterste laten aankomen; want mogt een strijd onvermijdelijk worden, dan zou het Pruissen onder de groote menigte in Duitschland geenszins aan krachtigen bijval ontbreken.

De eenige Vertegenwoordiging, die heeft toegestemd in het verordenen van militaire maatregelen, in den zin der Bonds-vergadering, is die van Saksen. Dit besluit heeft daar te lande, in stede van geestdrift, stellig misnoegen gebaard. In Pruissen is dit anders. Aldaar moet de Regering zich beijveren, om de drift der menigte, die zich overtuigd houdt, dat de Regering reeds te lang toegeeflijkheid heeft betoond, nog zoo veel mogelijk te betoomen.

Het adres van het behoudend-constitutionele genootschap, aan welks hoofd de justitie-raad *Geppert* staat, aan welks gematigde beginselen en beproefde vaderlandsliefde wel niet kan worden getwijfeld, is in dit opzigt niet zonder staatkundige beteekenis. De politieke kleur van dit genootschap komt overeen met die van het regter-centrum in de Kamer der vertegenwoordigers. „Hoe zwaar ook (dus luidt onder anderen het adres) de opofferingen voor den strijd mogen wezen, wij allen zijn bereid, goed en bloed veil te geven, zoodra het de eer van Pruissen geldt, en de bescherming van Duitschland voor de duistere ontwerpen eener *niet-duitsche, bij het volk gehaatte staatkunde*. In elken boezem leeft de overtuiging, dat thans de pruissische banier hoog en kloekmoedig moet worden opgeheven; — dat zelfs de scherpste strijd niet moet worden vermeden, om datgene te erlangen, 't welk regt en eere vorderen, en dat wel niet voor Pruissen alleen, *maar ook voor de beknelde duitsche broeders*, welker regten men door geweld en kuiperij dreigt te vernietigen."

Men vermaant de Regering in dit adres, om den regten tijd niet te verzuimen, waarop een krachtig woord kan worden gesproken, ten einde te verhoeden, dat gegronde vorderingen ontaarden in vruchtelooze onderhandelingen, — en om zich te wachten voor de ontwerpen van de vijanden van Pruissen, ten einde, met schijnbare welwillendheid, dien Staat aftematten en uitteputten. Het eindigt met de betuiging van een onbepaald vertrouwen op de wijsheid en de kracht der koninklijke Regering, opdat in dit opzigt geene bekommering moge worden gevoed, en dat het zwaard niet zal worden opgestoken, voor dat de eer en het regt van Pruissen tegen de ontwerpen eener niet duitsche staatkunde gewaarborgd zijn, even als de bloedige aanrandingen der regeringloosheid zegevierend door de pruissische wapenen zijn afgeslagen.

Ook uit Silezie, alwaar, indien het tot een oorlog met Oostenrijk mogt komen, de rampen daarvan diep zouden worden gevoeld, ontvangt men van dezelfde zijde dergelijke adressen, — en de stedelijke Regering van Berlijn is in dit opzigt niet achtergebleven.

Van alle zijden, ook van die der meest gestrenge behoudende partij, vordert men van Oostenrijk bepaalde waarborgen voor de gelijkstelling van Pruissen met dien Staat, en dat wel binnen een bepaald en kort tijdsverloop, alvorens te kunnen ontwapenen.

FRANKFORT, 19 November.

[*Uit bijzondere berigten.*] Men meent hier, dat het woord „wapenstilstand" niet wel gekozen is voor eene overeenkomst tusschen de pruissische en beijersche bevelhebbers, om geene verandering in de wederzijdsche positien der troepen te maken. Dat intusschen eene dergelijke overeenkomst is getroffen, is zeker, en wel voor een onbepaalden tijd, doch aan weerskanten 24 uren te voren opzegbaar.

De drie Hanzé-steden willen zich bij de maatregelen, die tegen Holstein kunnen worden verordend, onzijdig houden: — even als Frankfort, ten aanzien van Keur-Hessen. Een gerucht, als of deze drie steden zich daartoe onder de bescherming van Groot-Brittannie zouden willen stellen, vindt geen geloof.

De verwisseling van het pruissische garnizoen dezer hoofdstad is begonnen. Heden is een battaillon van het 31ste regiment vertrokken. Het 2de zal volgen, en beide zullen door twee battaillons, uit Baden komende, worden vervangen.

Dr. *Sachs*, uit Berlijn, is als Rabbi van de orthodoxe israëlitische gemeente beroepen, waarvoor, ten koste van het geslacht *Rothschild*, eene nieuwe synagoge zal worden gebouwd. — Het huisje, in de zoogenaamde Jodenstraat, in 't welk de hoog bejaarde moeder van de heeren *v. Rothschild* is overleden, wordt thans door een behoeftig gezin bewoond, aan 't welk is opgedragen, om het in den vorigen toestand te onderhouden. Eenmaal 's jaars komen de heeren *v. Rothschild* in dit nederig verblijf bijeen.

HAMBURG, 18 November.

Men heeft verbreid, dat bij het Stadhouderschap in Kiel officieel berigt uit Berlijn was aangekomen, dat, indien Holstein zich niet voor den 15den had ontwapend, de Bonds-troepen tusschenbeiden zouden treden. Het afzenden en ontvangen van dergelijk berigt wordt thans stellig tegengesproken.

Gisteren is het bij Geltorf tusschen de Denen en de Holsteiners weder tot een gevecht gekomen, waarin dooden en gekwetsten zijn gevallen.

— Het fregat *Eckrenförde (Gefion)* is thans geheel door de Pruissen verlaten, en met manschap van de zoogenaamde duitsche zeemagt bezet. Het is nog onzeker, waar deze bodem zal moeten verblijven.

VAN DEN RIJN, 20 November.

Men meldt uit Hanau, dat de leden van de regtbank aldaar, welke heeft gemeend niet aan de verordening te kunnen voldoen van het keur-hessische ministerie, betreffende de belasting van het zegel, met inlegering van 20 en meer manschappen zijn belast, om hen te doen gehoorzamen.

— Het pruissische battaillon, 't welk Frankfort heeft verlaten, is door beijersche en frankforter militairen uitgeleid geworden.

— Prins *Karel* van Beijeren is tot bevelhebber benoemd van het eerste corps van het beijersche leger, 't welk vooreerst tusschen den Main en den Donau moet worden vereenigd.

Uit Voorarlberg worden op nieuw oostenrijksche troepen noordwaarts vervoerd.

PARIJS, 19 November.

In de zitting der Wetgevende Vergadering van heden zijn verschillende onderwerpen ter sprake gebragt. De afgevaardigde *de Flavigny* is benoemd tot lid der commissie, welke belast is met het voorloopig onderzoek van al de wets-ontwerpen, welke betrekking hebben tot pensioen-fondsen. Hij is verkozen met 233 stemmen. De heer *Lanjuinais* had 168 stemmen erlangd.

De ultra-republikeinen *Maigne*, *Gombon*, *Dussaulx*, en *Michel* van Bourges hebben al weder de aandacht der Vergadering gevestigd op den toestand der staatkundige gevangenen te Belle-Isle, en magtiging gevraagd, om deswegens inlichtingen te vorderen van de bewindslieden. De meerderheid heeft die magtiging verleend en tevens den dag van zaturdag aangewezen tot de behandeling van het bewuste onderwerp.

Daarna heeft de heer *Leon Faucher*, die de werkzaamheden bestuurde, in zijne betrekking van onder-voorzitter, aan de Vergadering medegedeeld, dat het openbaar ministerie magtiging verlangde, om de ultra-republikeinsche afgevaardigden *Miot* en *Rouet* in regten te vervolgen, den eersten ter zake van het verwekken van ernstige verwarring in den algemeenen Raad van het departement der Nièvre; den tweeden ter zake der uitgaaf van een blaauwboekje, beleedigende uitdrukkingen inhoudende ten aanzien van eenige leden van dien Raad. Men heeft besloten, om die aanvraag in de bureaux te onderzoeken.

Verder is naar de bureaux verzonden een ontwerp van wet, betreffende de aanvraag van een krediet van tien millioenen en 400,000 fr., tot bestrijding der onkosten, die gevorderd worden, ten gevolge van het onder de wapenen roepen van 40,000 soldaten. De minister van oorlog, generaal *Schramm*, heeft bij deze gelegenheid herhaald, dat de fransche Regering vast had besloten om eene stipte onzijdigheid te bewaren, zoolang de fransche belangen niet in de waagschaal werden gesteld, of het evenwigt van Europa geen gevaar liep van te worden verbroken. Het aangevraagde krediet is voldoende om de opgeroepene manschappen gedurende zes maanden onder de wapenen te houden. — Men meent te hebben bespeurd, dat de gematigde meerderheid geenszins eenstemmig denkt over het vermeerderen van de krijgsmagt. Het onderwerp zal gewis aanleiding geven tot eene belangrijke beraadslaging.

Nog heeft de Vergadering geweigerd, om een voorstel in beraadslaging te nemen, 't welk was ingediend door de afgevaardigden *Morellet* en *Nadaud*, en strekte tot wijziging der bestaande verordeningen op het stuk der onteigening ten algemeenen nutte. De genoemde ultra-republikeinen hebben gemeend, dat de onteigening met te groote bezwaren gepaard ging, en noodwendig gemakkelijker behoorde te kunnen geschieden. Zij hebben beiden zich heftig beklaagd over partijdigheid, zoodra het voorstellen gold, die van de linkerzijde der Kamer afkomstig waren.

Met genoegen verneemt men, dat de partijen zich omtrent het vraagstuk, betreffende den specialen commissaris van politie, met het bewaken der Wetgevende Vergadering belast, onderling hebben verstaan. De Regering heeft toegegeven en ook de questoren. Thans is het beginsel aangenomen, dat de Vergadering dien ambtenaar zal betalen, doch dat hij door den minister van binnenlandsche zaken wordt aangesteld, en mitsdien onderworpen blijft aan zijnen natuurlijken meerdere, den prefect van politie. Men mag het er voor houden, dat de questoren zich grootere opofferingen hebben laten welgevallen dan de bewindslieden, en dat deze laatsten geenszins zijn geslagen geworden. Het terrein, waarop zij streden, was dan ook veel voordeeliger. Inmiddels merkt men aan, dat de nakomelingschap het kwalijk zal willen gelooven, dat eene in den grond zoo onbeduidende zaak bijkans aanleiding heeft gegeven tot het omverwerpen van de Regering en het verstoren der maatschappelijke orde.

— Het wetsontwerp, betreffende het krediet tot bestrijding der onkosten voor de opmeting en schatting der grond-eigendommen hier te lande, wordt thans ijverig in de bureaux onderzocht. Volgens de overgelegde statistieke bescheiden, is de tegenwoordige opbrengst dier grond-eigendommen geraamd op 2,281 millioenen fr. jaarlijks.

— De verkiezing in het departement van de Cher begint meer en meer de algemeene aandacht bezig te houden en de staatkundige hartstogten optewekken. De gematigde partij is en blijft zeer verdeeld. Eenige napoleontische organen verklaren zich nadrukkelijk tegen de candidatuur van den heer *Duvergier de Hauranne*. Andere dagbladen dier zelfde partij beweren, dat alle tegenstand tegen dien candidaat heeft opgehouden, 't welk men verschuldigd zou zijn aan de onvermoeide pogingen van invloedrijke staatslieden, die er in zouden zijn geslaagd om den goedgezinden de overtuiging te geven, dat zij, aldus voortgaande, de goede zaak zeer zouden benadeelen. De partij van het Elysée-National is zelve verdeeld. Welligt zullen de roode-republikeinen gebruik maken van de geringe eensgezindheid hunner tegenstanders, en ditmaal, zeker van de overwinning, aan de verkiezing deelnemen.

— Bij de staatkundige verwikkelingen in Midden-Europa, begint de democratische partij weder op eene verontrustende wijze het hoofd optesteken. Sedert eenige dagen zijn van onderscheidene kanten roode-republikeinsche manifesten, proclamatien, programma's en wat des meer zij, uitgevaardigd. Dat het beruchte *democratisch-europeesch-committé* niet zou zwijgen, was te verwachten. Inderdaad heeft die vereeniging thans almede een manifest aan de Duitschers gerigt. De inhoud behoeft niet te worden medegedeeld. Het is genoeg, te melden, dat in het algemeen in dat stuk al de bestaande Regeringen worden aangevallen, doch meer in 't bijzonder de russische bewindslieden. Het is onderteekend door *Ledru Rollin*, *Mazzini*, *Darasz*, eenige poolsche democraten en door *Arnold Ruge*, vroeger lid der Duitsche Const. Vergadering te Frankfort.

PARIJS, 20 November.

[*Met buiteng. gel.*] De Voorzitter heeft den heer *F. Barrot*, ter belooning van de wijze, op welke hij zijne tijdelijke betrekking bij het Hof van Turin heeft waargenomen, tot officier van het Legioen van Eer benoemd.

— Uit Madrid wordt gemeld, dat het adres van antwoord van den Senaat is goedgekeurd, en dat de Koning, de Koningin, de Koninginne-moeder en de presiderende minister eene luisterrijke wapenschouwing over de troepen der bezetting hebben gehouden.

De dienst op de ijzerbaan van Madrid naar Aranjuez is plegtig geopend.

— Vroeg beurs waren de prijzen der fondsen gedrukt; later williger, op het berigt, dat in Keur-Hessen een wapenstilstand was gesloten.

LONDEN, 19 November ('s avonds).

De met den overlandpost verzonden berigten uit Bombay van 17 October zijn hier aangekomen. In Britsch-Indie bleef het rustig, en de oproerige Afreedies hadden aanzoek gedaan om zich met de britsche bewindvoerders te verstaan omtrent den doortogt door hunne bergpassen. — De werkzaamheden aan den eersten spoorweg in O. Indie waren op het punt van te beginnen, namelijk aan dat gedeelte van den ontworpen weg, 't welk over de Sion-moeras loopt en het eiland van Bombay met dat van Salsette moet verbinden.

Volgens de met deze gelegenheid ontvangene berigten uit Hong-Kong van 29 September, was men daar zeer onvolledig bekend met den opstand of de onlusten, die in het zuiden van China waren uitgebroken. Men verzekerde echter, dat de opstand gerigt was tegen de thans regerende tartaarsche dynastie, en dat de opstandelingen, die het land te vuur en te zwaard verwoestten, vorderingen maakten en de stad Canton tot op 40 à 50 uren afstand genaderd waren. De chinesche overheden aldaar maakten alle toebereidselen om hun het hoofd te bieden. — Op Hong-Kong heeft de groote sterfte onder de engelsche militairen opgehouden.

Eene door den heer *Brooke* aangewende poging, om met den Koning van Siam betrekkingen aanteknoopen, is geheel mislukt. Hij had zich te dien einde in persoon, met een stoomschip, derwaarts begeven, maar is zoo onvriendelijk ontvangen, dat hij zeer spoedig naar Labuan is teruggekeerd.

— Van 17 Julij tot 13 Augustus zijn niet minder dan acht slaven-haalders te St. Helena opgebragt, welke op de kust van Africa door de kruissende britsche stoomschepen genomen waren. Een van die schepen, de braziliaansche brik *Esperanza*, had 700 slaven aan boord.

LONDEN, 20 November.

De west-indische stoompaket *Medway* heeft gisteren te Southampton berigten uit Havanna van 24 October, Jamaica 28 October, St. Thomas 2 November, enz., aangebragt, benevens tijdingen van de westkust van America loopende tot 26 Sept. uit Valparaiso, 8 October uit Lima, 23 October uit Panama, enz. Op Jamaica rigtte de cholera steeds groote verwoestingen aan; in de stad Kingston stierven gemiddeld 30 personen elken dag aan die ziekte; de verslagenheid was er onbeschrijfelijk groot. — Te Havanna en alom op het eiland Cuba sprak men bij voortduring veel van eene nieuwe expeditie, die in de Ver.-Staten uitgerust werd, om dat eiland te veroveren. Van den kant der spaansche overheden werd de grootste waakzaamheid in acht genomen; de geheele kust werd bewaakt, en op de meest gevaarlijke punten werd de krijgsmagt aanhoudend versterkt. De scheepsmagt bestond uit een linieschip, 3 fregatten, 4 korvetten en brikken, en 3 gewapende stoomschepen.

De met deze gelegenheid ontvangene latere berigten uit California luiden gunstig. De opbrengst der gouddelving, vooral die der kwarts-mijnen, was zeer bemoedigend. In eene der mijnen was eene stoom-machiene in werking, om de kwarts te stampen, en op deze wijze had men uit eene ton kwarts voor 120 doll. aan goud bekomen; uit eene andere rots dacht men voor 200 à 300 doll. uit 100 pond kwarts te verkrijgen. Twee andere stoomwerktuigen voor datzelfde doel zouden weldra elders in werking komen. — Den 10den September heeft een hevige storm te Sacramento gewoed, waardoor die stad en de in de haven liggende schepen veel geleden hebben.

— De kardinaal *Wiseman* heeft een zeer uitvoerig geschrift uitgegeven, ter verdediging van de door den pauselijken Stoel genomene maatregelen ten aanzien van de r. k. Kerk in Engeland.

BRUSSEL, 20 November.

De verkiezing van den heer *Dematisières* is in de Kamer der gedeputeerden, met 58 tegen 26 stemmen onwettig verklaard. De verhouding der wederzijdsche partijen is alzoo dezelfde gebleven.

'S GRAVENHAGE, 21 November.

Bij de beraadslaging van de Tweede-Kamer van gisteren over het ontwerp op het regt van registratie voor de brieven van naturalisatie, heeft de heer *van Hall* gewezen op de noodzakelijkheid, om de tegenwoordige wet op het nederlanderschap, welke naar zijne meening als allezins onvoldoende moet worden aangemerkt, en welke ook niet door de Eerste-Kamer is aangenomen, dan op de toezegging der Regering, dat zij in den loop der zitting zoude worden gewijzigd, door eene betere te doen vervangen. De spreker heeft gemeend, dat van de door hem bedoelde gebreken, bij de beraadslaging over de geloofsbrieven van den heer *Limpens*, genoegzaam was gebleken.

De minister van Binnenlandsche Zaken heeft gemeend daarop te moeten doen opmerken, dat men de verordeningen, tot welker invoering men niet heeft medegewerkt, wel niet behoeft goed te keuren, maar dat het weinig strookt met den eerbied, die men voor de bestaande wetten verschuldigd is, indien men dezelve in minachting tracht te brengen. — Hij heeft verder eenige bijzonderheden opgegeven, ten blijke, dat hetgeen te dien aanzien in de Eerste-Kamer is gezegd, alleen betrekking heeft gehad op het herstel van eenen onwillekeurigen misslag.

De heer *van Hall* heeft daarop te kennen gegeven, met genoegen eene verklaring van 's Konings minister te hebben gehoord, wegens de achting en den eerbied, dien men aan de bestaande wetten verschuldigd is. Hij meent in vroegeren leeftijd, en in verschillende betrekkingen, daarvan bewijzen te hebben gegeven, en wenscht, dat ook anderen een gelijk getuigenis van hun zelven kunnen afleggen. Hij heeft echter tevens begrepen, dat men vrijelijk zijn oordeel over de gebreken der bestaande verordeningen in 's lands raadzaal mag openbaren, vooral wanneer men zich daarbij op daadzaken, als op de beraadslaging over de toelating van den heer *Limpens*, kan beroepen; — als welke beraadslaging, daar zijn oordeel, een duidelijk bewijs van de noodzakelijkheid eener herziening heeft opgeleverd.

Bij de beraadslaging over de wet, betreffende het droogmaken van het Haarlemmer-meer, heeft de heer *v. Goltstein* verklaard, dat hij door de laatste wijziging in de voordragt minder gunstig dan te voren voor dit ontwerp is gestemd geworden.

De minister van financien heeft daarop geantwoord, dat de verhooging van de post voor onvoorziene uitgaven heeft plaats gehad, om *daarop*, zoo noodig, te kunnen overschrijven; — dat zulks bij dergelijke werken allezins raadzaam is, daar men anders, ook voor zeer geringe sommen, telkens eene wet zoude behoeven.

De heer *v. Lynden* heeft eenige ophelderingen verlangd, betreffende de overeenkomst met Rijnland en bepaaldelijk in verband met een vlugschrift, 't welk door den Dijkgraaf van dat Waterschap, ten aanzien dezer overeenkomst, is in 't licht gegeven. De minister heeft daarop verklaard, dat het onderwerp van deze overeenkomst, de regeling namelijk der belangen van Rijnland, bij de afsluiting van het Meer van den boezem van dat Waterschap, niet vatbaar had behooren te zijn gerekend voor een burgerlijk contract, om dat het daarbij eene zaak gold, die niet anders dan als van algemeen belang konde worden beschouwd.

De heer *van Hall* heeft begrepen, dat, door het verhoogen van het bedrag voor onvoorziene uitgaven, de begrooting fictief was geworden; — daar men alzoo van deze post aanmerkelijke sommen op andere bepaalde posten konde brengen, en wel bepaaldelijk op die, ten aanzien van welke verschil was ontstaan; als het bedrag van de schadevergoeding voor intenemen gronden, waarbij het regt der stad Leyden wordt betwist, en welk bedrag bij de laatste wijziging tot *f* 22500 is verminderd.

Dit gevoelen is door den heer *v. d. Linden* bestreden, als welke heeft begrepen, dat juist daardoor is gezorgd, dat van de bepaaldelijk aangewezene sommen geen ander gebruik zal kunnen worden gemaakt, dan waartoe deze zijn bestemd, en dat, zoo er overschrijving wordt gevorderd, die alleen op de onvoorziene posten zal kunnen plaats hebben.

De minister van financien heeft verklaard geen ander doel te hebben, dan om in begrootingen elke fictie zooveel mogelijk te verhoeden. Ten einde te gemoet te komen aan de vrees, waarvan de heer *v. Hall*, betreffende de som voor schadevergoeding aan de stad Leyden, heeft doen blijken, heeft hij toegestemd in de weglating van art. 3 uit de reeks der onderwerpen van uitgaaf, die aangevuld zouden kunnen worden.

De heer *Gevers* heeft de noodzakelijkheid van de tot stand gebragte overeenkomst met Rijnland doen uitkomen, en beweerd, dat de commissie voor het droogmaken van het Meer zich naauwkeurig aan dezelve heeft gehouden.

De heer *Wintgens* heeft verlof erlangd, om bij deze beraadslaging den minister te interpelleren ter zake van het droogmaken van de Zuidplas. Dit verlof is hem, met 28 tegen 22 stemmen, geweigerd.

Ten aanzien der naturalisatien, heeft de heer *Lotsy* het wenschelijk geacht, dat de Regering zich bij dergelijke voordragten zoude bepalen tot de mededeeling, dat bij haar geene bedenkingen bestaan om het geen in dat opzigt wordt verlangd, te verleenen, en heeft de minister van justitie verklaard, dat bij de Regering daartegen geene bedenkingen bestaan.

De heer *v. Doorn* heeft bij die gelegenheid zijn genoegen betuigd, dat aan den heer *Voswinkel Dorselen* de hoedanigheid van Nederlander, waarop hij alle aanspraak heeft, zal worden verleend.

'S GRAVENHAGE, 21 November.

Bij besluit van 17 November, heeft Z. M. goedgevonden tot burgemeester der gemeente Bellingwolde te benoemen *L. Kars*, secretaris aldaar.

— Bij besluit van 17 November, heeft Z. M. tot commissaris van 's Rijks wege bij het entrepôt-dok te Amsterdam benoemd den heer *W. J. E. Smissaert*.

— Gisteren is door den minister van Justitie, voorloopig belast met het bestuur van het departement voor de zaken der Hervormde Eeredienst enz., vergezeld van den secretaris-generaal en adviseur, geopend de vergadering, bijeengekomen tot het ontwerpen van een reglement voor het kerkelijk beheer der israëlitische gemeenten binnen het Rijk, ingevolge de ministeriële circulairen van 14 Junij 1850, n°. 12, en 10 Augustus jl., n°. 9.

— In de zitting van de prov. Staten van Zuid-Holland van gisteren is bepaald, dat het rapport van de commissie, belast met het onderzoek van het voorgedragen ontwerp eener wet op de gemeentebesturen aan de leden zal worden medegedeeld, en dat, na den afloop van al de andere werkzaamheden, daarover zal worden beraadslaagd.

De commissie, belast met het onderzoek van de voordragt, van de Ged. Staten, betreffende eene verandering van art. 25 van het reglement op het bestuur van het Waterschap van Delfland, houdende, dat voortaan in geval van verschil tusschen H. Heemraden en H. Ingelanden, de zaak ter beslissing zal worden gelaten aan Ged. Staten der provincie, heeft verslag uitgebragt, en daarbij voorgesteld, dat de Vergadering zich onbevoegd zoude verklaren, om deswegens een besluit te nemen.

Dit voorstel heeft aanleiding gegeven tot eene langdurige beraadslaging, ten gevolge van welke, door de Vergadering, met 54 tegen 5 stemmen, wordt aangenomen, dat de provinciale Staten in het bijzonder geval, bedoeld bij art. 25 van het reglement voor Delfland, optreden in plaats van het daarin genoemd Departementaal bestuur; — en, met 50 tegen 14 stemmen, wordt aangenomen, dat de provinciale Staten de uitoefening van het aan dezelve toegekende gezag in deze kunnen opdragen aan de Ged. Staten; — en is alsnu de voordragt, dat de beslissing der bedoelde geschillen aan Ged. Staten zal worden gelaten, behoudens beroep op den Koning, — aangenomen.

Het alzoo gewijzigde art. zal alsnu aan de goedkeuring des Konings worden onderworpen.

Daarop is door de commissie verslag uitgebragt op het voorstel van Gedep. Staten, betreffende de te maken wijzigingen in het reglement op het bestuur van het Hoog-Heemraadschap van Schieland.

De meerderheid dezer commissie is van oordeel, dat dit voorstel moet worden *aangehouden* tot dat de wet, bedoeld bij art. 191 der grondwet, zal zijn tot stand gebragt, en inmiddels Z. M. den Koning een adres aantebieden, bij 't welk op de spoedige voordragt eener daartoe strekkende verordening wordt aangedrongen.

Ook dit verslag heeft eene zeer breedvoerige beraadslaging uitgelokt, waarbij is aangemerkt, dat eene zaak van zooveel gewigt geenszins behoorde te worden op de lange baan geschoven; — dat de bestaande reglementen over 't algemeen niet houdbaar zijn, en in den tegenwoordigen tijd van bezuiniging aanleiding geven tot verkwisting; — dat in sommige Waterschappen drie vierden der ontvangsten worden aangewend voor kosten van bestuur; dat het te vreezen zoude zijn, dat, indien op zoovele adressen van Ingelanden geen regt werd gedaan, zij zelven de zaak in handen zouden nemen, en dat een verder verwijl met pligtverzuim gelijk zoude staan.

Daarbij is tevens in 't midden gebragt, dat, van de zijde des ministers is te kennen gegeven, dat, al ware het, dat de overige zoo dringende werkzaamheden dit veroorloofden, hij het toch nog niet zou wagen, om, zonder nader deswegens te zijn ingelicht, eene algemeene wet op de Waterschappen intedienen.

Ten slotte is, na nog eenige woordenwisselingen, het voorstel der commissie verworpen.

HAARLEM, 21 November.

Een uittreksel van het verslag van den bevelhebber der nederlandsche zeemagt op de westkust van Borneo, betreffende het gevecht met de oproerige Chinezen, luidt als volgt:

„ Op den 9den September vertrok het stoomschip *Borneo* van Sambas met de troepen en mariniers van de *Boreas*, uitmakende een totaal van meer dan 300 man, terwijl 27 praauwen, de bagaadje, leeftogt, ammunitie en de coolies aan boord hebbende, door het stoomschip werden op sleeptouw genomen. Ten 3 ure des namiddags kwam de *Borneo* in den mond der rivier voor Pemangkat ten anker, waar de oorlogschooner *Kameleon*, de gouvernementsschooner *Haai* en twee kanonneerbooten waren gestationeerd. De korvet *Boreas* was, ten gevolge van haren meerderen diepgang, genoodzaakt op de buitenreede geankerd te blijven.

„ De troepen werden in den ochtend van den 11den aan wal gezet; daarop stoomde de *Borneo* tot zeer nabij de chinesche benting, gelegen in de baai ten oosten van den kleinen berg Peniebungan, waartegen een welonderhouden vuur uit den 30ponder der stoomboot werd geopend, terwijl het geschut van de *Kameleon* en *Haai* op de omliggende werken van den vijand speelde. De Chinezen weldra tot het verlaten der plaats genoodzaakt zijnde, werd aan onze mariniers het sein tot landen gegeven; 116 derzelve aan wal gekomen zijnde, rukte dit korps door een moerassig en boschrijk land voorwaarts, om zich te vereenigen met onze hoofdmagt, die langs een anderen weg naar de voornaamste fortificatie in aantogt was. De kleine benting aan den oever der rivier en een andere op den top des heuvels Peniebungan werden in bezit genomen, en de mariniers deboucheerden uit het bosch nabij het kongsie-huis, op hetzelfde oogenblik, dat de troepen veel tegenstand ondervonden bij hunnen eersten aanval en zelfs in den rug werden bestookt.

„ Daarop werd een algemeene aanval tegen het kongsie-huis ondernomen, hetwelk stormenderhand werd bemagtigd; de bezetting werd op de plaats gedood; door geene der partijen werden gevangenen gemaakt. Bij de bestorming ontvingen de luit-kol. *Sorg*, bevelhebber der landtroepen, de luit. ter zee *v. d. Bank* en de luit. der genie *Maarschalk* en verscheidene onder-officieren en soldaten gevaarlijke wonden. De Chinezen beproefden herhaaldelijk om het kongsie-huis te heroveren; op den avond der bemagtiging van hetzelve ondernamen zij nog eenen aanval, die echter met nadruk werd afgeslagen.

„ Gedurende den nacht bleef alles rustig, doch in den ochtend van den 12den werden de aanvallen hernieuwd. Ten 2½ ure in den namiddag ondernam de vijand van drie zijden eene gelijktijdige bestorming, maar hunne massas werden met evenveel bedaardheid en kloekheid als vroeger ontvangen en genoodzaakt met groot verlies aftetrekken. In den namiddag werd eenig geschut van de *Borneo* naar de benting gezonden, hetgeen de vijand door een hevig kanonvuur trachtte te beletten, bij welke gelegenheid de officier van gezondheid, *W. C. Muller* eene wonde aan het been ontving, welke hij zelf verbond en voortging zijne zorgen aan anderen te besteden. De luit. ter zee *J. C. J. v. d. Kasteele* werd mede ligt gewond. Tot laat in den avond hielden de Chinezen van eene naburige hoogte hun vuur op het kongsie-huis gerigt, waardoor een 30tal onzer dapperen werden gekwetst.

„ De ongunstige positie van het fort deed het besluit nemen om hetzelve te verlaten en onze magt op eene voegzame plaats te concentreren, waar men de verdere aanvallen van den vijand met gerustheid konde afwachten; hiertoe werd de top van de Peniebungan gekozen, van waar het omliggende land konde worden beheerscht. Omstreeks middernacht, nadat de vijand geheel was teruggeslagen, werd het kongsie-huis verlaten en werden de troepen weder ingescheept. Gedurende 13, 15 en 16 Sept. werd de nieuwe benting op den top des heuvels gereed gemaakt en met twee 3ponders en 90 soldaten bezet. De vijand moet 5000 man sterk geweest zijn, waarvan zij meer dan 900 aan dooden en gekwetsten hebben verloren. Ons verlies gedurende twee dagen vechtens bestaat in 3 gesneuvelde mariniers en 24 gekwetsten; met de landmagt mede gerekend, in 8 dooden en 67 gekwetsten."

Het verslag van den generaal-majoor *Penning Nieuwland*, het opperhoofd van den algemeenen staf, betreffende het gevecht, is van den navolgenden inhoud:

„ De luit.-kolonel *Sorg* kwam 21 Aug. te Sambas aan met de eerste divisie der expeditie. Daags te voren was Pemangkat in de handen des vijands gevallen en hadden de bewoners zich door de vlugt gered. De vijand, voor wien deze plaats van het uiterste gewigt was, legde met den meesten spoed batterijen aan en begon al spoedig de blokkerende flottielje te beschieten uit de strandbatterijen, wier vuur door dat onzer schepen en booten werd beantwoord. Op den 30sten Aug. kwam het tweede gedeelte der expeditie te Sambas aan en terwijl de toebereidselen voor den aanval tegen Pemangkat werden gemaakt, arriveerde het stoomschip *Borneo* met de derde of laatste divisie. Op den 9den September kwamen de troepen ter reede van Pemangkat en op den 10den maakte men toebereidselen voor de landing. De sterkte van den vijand werd op 3500 man geschat, van welke 700 waren gewapend met jantos, zijnde een ijzer vuurwapen, hetwelk door twee man wordt gedragen; de overigen voerden lansen, klewangs en zeissen.

„ Onze landmagt, waaronder de versterking der mariniers, bestond in 20 officieren en 418 man, benevens 200 maleische hulptroepen van Sambas en de gerequireerde coolies. Deze magt was verdeeld in drie kolonnen, ten einde op drie verschillende punten te landen, vervolgens de fortificatien in het binnenland te bemagtigen en daarna het hoofdpunt des vijands, het kongsie-huis, te veroveren. Ten 4 ure in den ochtend van 11 Sept. waren de eerste troepen reeds met praauwen en booten aan land gezet. De hoofdkolonne, door den kolonel *Sorg* aangevoerd, bestaande uit de 6de flankkompagnie (Europeanen), onder bevel van den kapitein *Bade*, de 2de centerkompagnie onder den kapitein *Crena*, 32 mariniers van de korvet *Boreas*, onder den luit. *v. d. Bank*, met 4 mortieren, onder den luit. der artillerie *Riesz*, kwamen ten 5½ ure aan land. Het opmarscheren ging uiterst moeijelijk door digt bewassen gronden en moeras, waar het volk bij elken stap tot aan de knieën inzonk. Ten 7 ure bereikte de kolonne het natte rijstveld. De kol. *Sorg* was voornemens den vijand in den rug aantegrijpen en de hoofdbenting van eene hoogte te beschieten.

„ Ten 8 ure bereikte de voorhoede den voet des heuvels, als wanneer zij door een geweldig vuur des vijands werd ontvangen, doch de onzen dreven hem terug en vervolgens op de vlugt. Welras werd het gevecht algemeen, waarbij de vijand langzaam naar zijne fortificatien terugtrok, voet voor voet aan de onzen den grond betwistende. Een gedeelte der onzen bleef de veroverde hoogten bezet houden, terwijl de overigen den vijand vervolgden, die zich met ongeloofelijke hardnekkigheid verweerde. De handmortieren werden in positie gesteld en deden eene goede uitwerking; een groot gedeelte van den roem der overwinning wordt dan ook aan de artillerie toegekend. Eindelijk naderde de eerste kolonne de hoofdredoute. Het oogenblik van de bestorming was gekomen en onze soldaten waren onversaagd; zij beklommen de hooge pallisaden, om de vesting binnen te dringen en schier allen streden man tegen man op de borstwering. Inmiddels was de tweede kolonne (mariniers) bestaande in 5 officieren en 82 man onder den luit. *Tiedenburg*, ontscheept en naar het kongsie-huis opgerukt, waar zij aankwam op hetzelfde oogenblik, dat eenige dapperen der hoofdkolonne reeds daar binnen zich bevonden en het gevecht op het hevigst was. De stormaanval was nu algemeen, de vijand vocht met razernij, onze manschap met leeuwenmoed. De van alle kanten binnendringende militairen, woedend geworden door den geduchten tegenstand, rigteden eene slagting onder de Chinezen aan, die hun lang in het geheugen zal blijven. Wien het niet gelukte te ontvlugten, werd door de onzen afgemaakt. De chinesche vlag werd neergehaald en de nederlandsche in de plaats geheschen. De zege was bevochten.

„ De 3de kolonne, onder den luitenant *Pfeiffer*, met 26 man van het garnizoen van Sambas en 150 man hulptroepen, was omstreeks denzelfden tijd als de 2de kolonne geland en volgde, na het bemagtigen der forten aan de landingsplaats, den vijand, doch ontmoette, toen zij het moeras was doorgetrokken, op de vlakte eenen zoo krachtigen tegenstand, dat de hulptroepen begonnen te wijken, waardoor de kleine magt genoodzaakt was naar de landingsplaats terug te keeren, ten einde zich niet nutteloos opteofferen. Deze troepen waren eigenlijk alleen bestemd, om eene afwending te bewerkstelligen, doch werden gedwongen een meer werkdadig deel aan den strijd te nemen, dan men had gedacht en zulks ten gevolge van de omstandigheid, dat zij een gedeelte van den vijand hadden ontmoet, hetwelk voor de eerste kolonne terug trok. De hoofdredoute was bemagtigd, doch ondanks zijn geweldig verlies, had de vijand den strijdlust nog niet opgegeven; hij had de vermetelheid de sterkte aan te vallen, welke hij zoo even had verloren; hij werd echter afgeslagen en een eind wegs vervolgd. Den volgenden dag hernieuwde hij den aanval tot drie malen; den laatsten keer werd een wanhopige aanval van drie zijden beproefd, maar ook deze had geen beter gevolg, wordende de vijand daarenboven tot op verren afstand nagezet. Van de naburige hoogten hielden zij evenwel den ganschen dag niet op met schieten, hetgeen zij eerst in den avond van den 12den staakten, waarna zij allen uit het gezigt verdwenen. Tot hunne eer zij het gezegd, dat zij manhaftig hebben gestreden.

„ Nadat de onzen de redoute van Pemangkat hadden vernield, kozen zij eene positie op den top van den Peniebungan en legden daar een fort aan, hetwelk met deszelfs geschut den mond der rivier bestrijkt; de inwoners van Pemangkat keeren reeds terug, ten einde onder onze bescherming de woningen hunner kampong te herstellen. De verdienstelijke luit.-kol. *Sorg* werd gedurende de bestorming door een geweerschot in het regterbeen gewond. Het geneeskundig rapport luidt over het geheel niet gunstig ten aanzien van de gekwetsten. Het verlies van den vijand is verbazend groot; men schat het getal hunner gesneuvelden op 300. In een hoek der redoute lagen alleen 72 lijken; indien men dus het getal der gekwetsten op het dubbel van dat der dooden mag stellen, zal men zich niet aan overdrijving schuldig maken, door te zeggen, dat de vijand bij deze affaire aan gesneuvelden en gekwetsten een verlies van 900 man heeft geleden."

De luit. koll. *Sorg* heeft, na den roemrijken uitslag van het gevecht, aan boord van Z. M. stoomschip *Borneo*, de volgende dagorde uitgevaardigd:

„ Officieren, soldaten en manschappen!

„ Gij hebt heden een schoon voorbeeld gegeven van moed en volharding. Een boven alle verwachting hardnekkige vijand is door u overwonnen. Over hunne lijken zijt gij de hoofd-versterking binnengedrongen. Pemangkat is roemvol genomen. Ik betuig u mijnen dank, dapperen van het leger en van de marine! mijne hoogste tevredenheid hebt gij heden verworven."

Het oorspronkelijk verslag is den 13 September, aan boord van het stoomschip *Borneo*, opgemaakt en op last van den luitenant-kolonel *Sorg*, door kapitein *Bade*, op welken het bevel is overgegaan, geteekend.

De generaal-majoor titulair, chef van den generalen staf, *Penning Nieuwland*, welke bij afwezigheid van den bevelvoerenden generaal, het verslag aan den Gouverneur-

generaal heeft geteekend, besluit hetzelve op de volgende wijze:

„ Ik behoef Uwe Excellentie niet te betuigen, dat het mij eene hoogst aangename taak is, deze voor onze wapens zoo roemrijke — en voor onze staatkundige en in de toekomst stoffelijke belangen zoo heilzame gebeurtenis aan Uwe Excellentie te rapporteren. Zee- en landmagt hebben gewedijverd in den edelsten zin, en aan de verwachting van Uwe Excellentie met onvolprezene dapperheid en zelfverloochening beantwoord. Maar het is niet noodig, de aandacht van Uwe Excellentie in te roepen op de dapperen van Borneo, die de militaire geschiedenis van Nederlandsch-Indie met eene roemrijke bladzijde hebben vermeerderd; want Uwe Excellentie houdt die altijd gevestigd op degenen, die zich verdienstelijk maken bij Koning en Vaderland."

Z. Ex. de minister van Staat, gouverneur-generaal heeft daarop de navolgende dagorde uitgevaardigd:

„ 's Konings land- en zeemagt in Nederlandsch Indie hebben op nieuw getoond haren welverdienden roem waardig te zijn; op nieuw hebben zij gewigtige diensten aan den Staat bewezen.

„ Sedert jaren hadden zich, te midden onzer bezittingen ter Westkust van Borneo, vereenigingen van Chinezen gevestigd, met het doel, om den rijkdom des bodems aan edel metaal tot hun voordeel aan te wenden.

„ Het Nederlandsch gouvernement, in overleg met de Vorsten van Pontianak en Sambas, liet dit bedrijf toe, en bepaalde zich tot de vordering, dat deszelfs souvereiniteit zou worden erkend, en dat eenige daaruit voortvloeijende belastingen zouden worden opgebragt.

„ Onder deze milde behandeling, namen die vereenigingen steeds toe in talrijkheid en in kracht, en vooral die van de kongsie Taijkong te Montado, welke, het doel harer toelating en hare aan het Nederlandsch gezag ondergeschikte stelling uit het oog verliezende, zich meer en meer tot eenen zelfstandigen Staat vormde, en eindelijk gehoorzaamheid en schatpligtigheid weigerde; — de pogingen, door het bestuur aangewend, om hare onwettige en misdadige handelingen te weren, deden haar ten laatste overgaan tot dadelijk verzet en eindelijk tot aanranding.

„ Als belast met het hoogste gezag in deze bezittingen van den Staat, en dus met de handhaving van Neêrlands eer en regten, mogt ik dien overmoed en hoon niet dulden of ongestraft laten.

„ Aanvankelijk werd, om bedreigde punten te dekken, om den staat van zaken terugtebrengen op den voet, waarop deze was vóór het uitbreken van den oorlog, en om verder het noodige te beramen, eene expeditie derwaarts gezonden, onder bevel van den luitenant-kolonel der infanterie *F. J. Sorg*; terwijl het bevel der tot ondersteuning en medewerking bestemde afdeeling van Zr. Ms zeemagt in deze gewesten werd opgedragen aan den kapitein ter zee *J. G. Huijs*, commandant van Zr. Ms. korvet *Boreas*.

„ De mogelijkheid, dat Pamangkat, bewoond door niet tot de oproerige kongsie behoorende Chinezen, en gewigtig door deszelfs ligging aan den mond van de Sambas-rivier, door de muitelingen reeds zou zijn bezet, was voorzien en voor dat geval was de verovering van dit punt aanbevolen.

„ Daaraan is voldaan met zooveel beleid en moed bij de aanvoerders van land- en zeemagt, met zooveel onverschrokkenheid en volharding, met zooveel zamenwerking bij allen, dat het schitterend wapenfeit allen tot roem strekt en dat ik allen, namens den Koning, dank zeg voor hetgeen ieder heeft bijgedragen tot bevestiging van ons gezag en tot het leveren van eene nieuwe en zoo schoone bladzijde voor de geschiedenis van Neêrlands dapperheid.

„ Maar ook deze zege is weder betaald met het leven van eenigen en met het bloed van velen. Onder de gewonden bevindt zich de zoo verdienstelijke en dappere luitenant-kollonel *Sorg*. Ik heb bepaald, dat, ter zijner blijvende gedachtenis, de versterking, welke op den heuvel Penieboegan zal aangelegd worden, van waar zoowel de rivier van Sambas als Pamangkat beheerscht wordt, den naam van Fort Sorg dragen zal.

„ Leve de Koning!"

Verder heeft men, met den laatsten overlandpost, de volgende berigten uit Oost-indie ontvangen:

„ De inkomende en uitgaande regten op Java en Madura hebben over de acht eerste maanden van 1850 zuiver opgebragt *f* 3,232,311.97, zijnde *f* 709,751.40 meer dan in 1848 en *f* 144,974.24 minder dan in 1849 gedurende hetzelfde tijdvak verkregen is.

„ Van de steenkolenmijnen te Pengaran zijn gunstige berigten ontvangen, ook wat de hoedanigheid der kolen betreft. Gedurende de maand Julij dezes jaars hebben de mijnen 463¼ ton steenkolen opgeleverd.

„ De ziekte, welke gedurende eenigen tijd in het regentschap Brebes (Tagal) heeft geheerscht, is geweken. Van 3744 lijders zijn 512 bezweken, op eene bevolking van 92,606 zielen.

„ In de afdeelingen Pattie en Djoea, residentie Japara, werd eene meer dan gewone sterfte waargenomen, ten gevolge van koortsen, vergezeld met dysenterie. De oorzaak dezer ziekte werd toegeschreven aan de buitengewone hitte en droogte gedurende de drie laatste maanden.

„ Te Martapoera (Banjermassin) heerschte de kinderziekte.

„ De troepen, uitmakende een gedeelte van het 7de bataillon infanterie, ter expeditie naar het Bantamsche gezonden, waren te Batavia teruggekeerd.

„ Ten einde de kusten van Krawang en Cheribon op nieuw te bekruisen tegen zeeroovers, zijn twee kruisbooten van Batavia vertrokken, mitsgaders een rechercheschoener met een detachement van 20 schepelingen van het wachtschip.

„ Aan de bevolking in de afdeeling Damak is voor ruim *f* 1000 aan zaad-padie voor het tweede gewas verstrekt. De berigten omtrent dat gewas uit sommige districten waren echter niet gunstig. Ook met de katjang, welke tot twee malen gezaaid is, was het niet beter gesteld, zijnde de eerste aanplant door de muizen vernield, terwijl de tweede aanplant veel leed door de groote hitte en aanhoudende droogte.

„ De onderhandelingen tot beëindiging der woelingen op Banka zijn vruchteloos gebleven, zullende alsnu door de wapenen aan deze zaak een einde worden gemaakt.

„ Op den 8sten Junij 1850 is wegens gebrek aan water en brandhout te Kajelie op Boeroe (Molukkos) binnen geloopen de Amerikaansche Zuidzee-visscher *Ansel Gibb*, kapitein *Worth*. Na van die behoeften te zijn voorzien is dat vaartuig op den 7den Julij daaraanvolgende weder uitgezeild, de reis naar de Soloksche-zee vervolgende."

— Het heeft H. M. de Koningin behaagd, een kostbaar geschenk te geven; voor de loterij ten behoeve van de twee dorpen der gemeente Graft.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 21 November. Den 20sten dezer zijn in Texel binnengekomen de schepen *Anna en Elize*, kapt. Jaski van Batavia, *Bremerhaven*, kapt. Samoni van Baltimore en Richardson van Seaham, gisteren nog van Aken van Bordeaux en Just van Sunderland; niets uitgezeild; de wind z. z. w. en z.

Den 17den dezer is te Delfzijl lek binnengeloopen het schip *die Elbe*, kapt. Bohn, van Hamburg naar Amsterdam.

In de Noordzee is gezonken, doch het volk gered en te Northshields aangebragt, het schip *Friends*, kapt. T. Back, van Newcastle naar Rotterdam.

Te Harlingen zijn aangekomen Munneke van Newcastle, Boon van Memel, T. W. Stuit van Kopenhagen, Kok, Korte, J. O. Stuit en Hagedoorn, alle 4 van Noorwegen. Te Zoltkamp Bakker van Londen. Te Delfzijl Schoe van Laurvig. Te Batavia de schepen *3 Gebroeders*, kapt. Swart, *Canton*, kapt. Bergner en *J. C. J. van Speyk*, kapt. Noltee, alle 3 van Sincapore, *Gertrude*, kapt. Schaap, *Cornelis Wernard Eduard*, kapt. Zeven, *Samarang*, kapt. Immink en *Oceaan*, kapt. Doeksen, alle 4 van Samarang, *Batavia*, kapt. Verschoor van Sourabaija, *Pollux*, kapt. Kooy van Tagal, *Lucia Maria*, kapt. Barends van Passarouang. In Straat Sunda de schepen *Schouwen*, kapt. Kraan van Cardiff en *Ida Elizabeth*, kapt. Kleinhouwer van Newport, beide naar Hong-Kong en *Willem Barendsz.*, kapt. Landsaat, van Amsterdam naar Batavia. Te Tagal het schip *Java Courier*, kapt. Reinits; te Cheribon het schip *Christina Agatha*, kapt. Lap; te Samarang de schepen *Louisa Maria*, kapt. Herderschee, *Anna Margaretha*, kapt. Ruhl, *Amicitia*, kapt. Abrahamsz en *van der Werf*, kapt. B. van der Plas; te Sourabaija de schepen *Jeannette*, kapt. Halfweg, *Cornelis Houtman*, kapt. Smit, *3 Vrienden*, kapt. Tage, *Zeemeeuw*, kapt. Kayser, *Stad Amsterdam*, kapt. Blokziel, *A. R. Falck*, kapt. van Duyvenboden en *Vice Admiraal Gobius*, kapt. Zwart; te Passarouang de sehepen *Generaal List*, kapt. Sandman, alle 15 van Batavia, *Rotterdam*, kapt. Vis, *Padang*, kapt. van der Linden en *Gouverneur Generaal Rochussen*, kapt. van der Veen; te Probolingo het schip *Johanna Maria*, kapt. Lupcke, alle 4 van Sourabaija.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.
21 *November* 1850 — 4½ *Ure.*

			van	*tot*	*gebl.*	
NEDERL., Werkel. Schuld. . .	2½	pct.	54⅜	½	54 7/16	
" "	3	"	64⅜	½	64⅜	
" "	4	"	84 5/16	⅝	84½	
Amortisatie-Syndicaat . .	3½	"	—	—	—	
Handelmaatschappij . . .	4½	"	—	—	—	
Oost-Indische Leening .	4	"	—	—	—	
Aand. Holl. Spoorweg.			—	—	—	
Leen. " " .	4½	pct.		—	—	
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½	"	89	—	—	
FRANKRIJK, Certificaten . . .	3	"	52 1/16	⅜	—	g.
" . . .	5	"	—	—	—	
RUSL., Obl. Hope & C°. . . .	5	"	103	¼	—	
" " 1828/1829,	5	"	—	—	—	
Certificat. " 1831/1833,	5	"	—	—	—	
" " 1840. . . .	4	"	85¼	½	85¼	
" bij Stieglitz . .	4	"	84¾	—	—	
" " " N. .	4	"	84⅜	—	—	
Inschr. in Assignatiën . .	6	"	—	—	—	
Certific. van " . .	6	"	—	—	—	
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500 . .		*f*	139½	140	139¾	
Obligatiën	4	pct.	—	—	—	
SPANJE, Ardoin van £ 85,	5	"	12 3/16	—	—	
" " £ 510,	5	"	12 5/16	⅜	—	
" Onb. Stukk.	5	"	11⅞	—	—	
Obligatiën.	3	"	—	—	—	
" Binnenl.	3	"	32⅜	9/16	—	
Passieve			—	—	—	
Ardoin Coupon			8	1/16	8	
OOSTENR., Oblig. bij Goll. .	5	pct.	—	—	—	
" " " . .	4	"	—	—	—	
" Metalliek . .	5	"	68½	69	—	
" " N. . .	5	"	73¾	74½	74	p.
" " . .	2½	"	36⅝	¾	—	
BELGIE, ...			—	—	—	
Banc. Belge	4½	pct.	—	—		
Rothschild, ...	2½	"	45⅜	—	—	
"	4½	"	—	—	—	
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	"	88½	—	—	
" " £ 200	5	"	—	—	—	
PORTUGAL, Oblig. 5 pct. thans	4	"	33⅞	—	—	
"	4	"	33⅜	7/16	33⅜	
Binnenlandsche à 1 conto	5	"	—	—	—	
PERU, Geldl. 1849, thans . .	4	"	—	—	—	
VENEZ., Oblig. 6 pct. thans .	2¾	"	—	—	—	
GRENADA, Obligatiën. £ 100	1¼	"	—	—	—	
MEXICO, Oblig. 1846 £ 100 .	5	"	28¾	13/16	28¾	
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.			—	—	—	

Pruissen Aandeelen 1832 *f* 212. Spanje uitgest. schuld te Parijs 3¾. Venezuela oblig. uitgest. 11⅛. De 4½ Russen 92½. — Beleening 3. Prolongatie 3½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit: *Tot Nut des Obligatie-Handels*,
J. STROEVE Bz., *Pres.*

De markt in binnenlandsche fondsen was heden weder in eene flaauwe stemming. — Van de buitenlandsche fondsen waren de oostenrijksche metallieken tot merkelijk lagere prijzen verkrijgbaar. De overige fondsen waren insgelijks alle iets flaauwer.

Prijzen van Coupons: Metalliek *f* 23,50; Div. in £ *f* 11,70; Eng. Russen *f* 11,70; Frans. *f* 55,75; Belg. *f* 55,75; Pruiss. *f* 34,37½; Hamb. Russen *f* 36,75; Russen in Zilv. R. *f* 36,25.

WEENEN, 18 November. De 5 pc. Metall. 93; Bank-actien 1138.
BERLIJN, 19 November. De 3½ pc. Schuldbr. 76.
FRANKFORT, 19 November. De 5 pc. metall. 73⅝ g. De 2½ pc. Nederl. 55½. Spanje 3 pc. binn. 33⅛.
LONDEN, 20 November. De 3 pc. gecons. resc. 97 à ⅛. Mexico 31¾ à 32. Peru 79¾ à 80. Spanje 5 pc. 17⅞ à 18⅛. Nederl. 2½ pc. 56½ à 47.
PARIJS, 20 November. De 5 pc. renten 93 fr. 40; 3 pc. 57 fr. 85; Bank-actien 2295; Spanje 3 pc. 34.
ANTWERPEN, 20 November. De 5 pc. Belgie 97⅝; 5 pc. Spaansche 12⅛.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 19 November. *Tarwe* prijsh.; 123 à 127 p. o. roode *f* 7 à *f* 7,80; 120 à 127 p. ommel. r. *f* 6 à *f* 7,20; 120 à 127 p. Oldam. r. *f* 5,90 à *f* 7. *Rogge* als voren; 116 à 123 p. oude *f* 5,50 à *f* 6,05; 116 à 120 p. n. *f* 5,55 à *f* 5,85. *Boekweit* als voren; 113 à 116 p. grijze zand *f* 5,75 à *f* 6,05; 113 à 116 p. zwarte dito *f* 5,60 à *f* 5,95; 110 à 113 p. veen *f* 5,15 à *f* 5,45. *Garst* 96 à 103 p. winter *f* 4,15 à *f* 4,80: 99 à 103 p. zomer *f* 4 à *f* 4,35. *Haver* willig; 82 à 85 p. dikke br. *f* 3,05 à *f* 3,20: 78 à 82 p. f. vriess. *f* 2,90 à *f* 3,15; 68 à 72 p. witte voer *f* 2,55 à *f* 2,75. *Paardenboonen* *f* 4,75 à *f* 5,50; *duivenboonen* *f* 5,25 à *f* 5,75. *Koolzaad* flaauw *f* 9 à *f* 11,20.
DELFT, 21 November. *Boter* *f* 34 à *f* 40.
SNEEK, 19 November. *Boter* *f* 32. *Kaas* *f* 16 à *f* 19,50.

212de STAATS-LOTERIJ.

Trekking der vijfde Klasse.

8ste Lijst. N°. 19808, een prijs van *f* 100,000. N°. 2341, een prijs van *f* 5000. N°. 8905 en 15962, ieder een prijs van *f* 1000.

_ De commissie ter inzameling van liefdegaven ten behoeve van de DOOPSGEZINDE GEMEENTE te FREDRIKSTAD AAN DE EIDER berigt, dat bij haar zijn ingekomen, behalve die giften, waaromtrent uitdrukkelijk is verlangd dat er geene publieke melding van gemaakt zou worden, de navolgende:

Bij profr. *S. Muller*: bijdragen uit naam van al de studenten der Doopsgezinde kweekschool en van de gemeente te Hoorn.

Bij ds. *A. Doyer*: voor de Doopsgezinden te Fredrikstad *f* 15,10; voor id. een goudstuk van *f* 10; van X. 1 coup. à *f* 1,98; van J. W. 1 coup. à *f* 1,98.

Bij ds. *J. Boeke*: 1 coup. à *f* 19,80; van O. Z. 1 coup. à *f* 20; van N. N. 1 coup. à *f* 19,80; van O. N. 4 coup., te zamen *f* 9,90; van N. N. 1 bankb. à *f* 25; van A. E., te U., 2 coup., te zamen *f* 5,19½; van ...... *f* 2,50; van M. E. *f* 10; van J. v. B. *f* 12; van D. H. 2 muntb. à *f* 10; van B. 2 coup., te zamen *f* 5,94; voorts bijdragen van de gemeenten te Enkhuizen, te Warns en te Molkwerum.

Bij ds. *J. G. de Hoop Scheffer*: van N. N., te U., *f* 2,50.

Bij *C. P. van Eeghen*: van N. N. *f* 10; van X. *f* 45; let. V. *f* 9; van N. N. *f* 10; van A. H. 1 coup. à *f* 19,80; van N. N. 1 coup. à *f* 14,85.

Bij *J. van Heukelom*: van H. *f* 10 en *f* 2,50; van E. J. K. *f* 5; van N. N. 1 bankb. à *f* 40 en 1 muntb. à *f* 10.

Bij *P. Langerhuizen*: van J. V. 1 muntb. à *f* 10; van W. H. 1 muntb. à *f* 10; van B. L. 1 muntb. à *f* 10; van P. L. 2 muntb. à *f* 10; van L. N. 2 muntb. à *f* 10.

Bij *J. Rahusen*: van X. 1 muntb. à *f* 100; van J. C. 1 bankb. à *f* 25; van W. *f* 10; van V. H. *f* 5; van N. N. 1 muntb. à *f* 10; collecte 10 Nov. *f* 1.

De commissie, door nadere mededeelingen meer en meer overtuigd, hoezeer ook de Doopsgezinden te Fredrikstad deelen in de ramp, welke die zwaar geteisterde stad heeft getroffen, blijft hunnen nood bij voortduring dringend aanbevelen aan de liefde van allen, vooral van hunne geloofsgenooten hier te lande.

Amsterdam, 20 *November* 1850.
Uit naam der commissie,
J. VAN GILSE, Scriba.

_ Getrouwd:
L. H. DEELEMAN,
1e Luit. der Genie, Ridder der M. W. O., en
M. E. S. MOSER.
BATAVIA, den 5den September 1850.

_ Getrouwd:
BEUNINGEN, 21 November 1850.
Eenige kennisgeving.
J. E. LODER
en
M. GRAMSER.

_ Getrouwd:
HAARLEM, 21 November 1850.
F. C. BURMAN
en
J. LIESTE.

_ Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER *T. W. COLENBRANDER*, geliefde Echtgenoot van
HOOFDPLAAT, den 15den November 1850.
C. LOGEMAN.
Algemeene kennisgeving.

_ Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER mijne geliefde Echtgenoote, Vrouwe *A. C. P. VERSFELT.*
E. H. BERGSMA,
1e Lt. Ingenieur.
AMSTERDAM, 18 November 1850.

_ Te AMSTERDAM, den 18den November 1850, beviel voorspoedig van eenen ZOON Vrouwe *WILLEMINA CRAMERUS*, geb. *HOOGLANDT.*

_ Heden verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER mijne geliefde Echtgenoote, *J. C. H. VAN HEEK.*
I. BUSSEMAKER JR.
DEVENTER, 19 November 1850.

_ Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER Vrouwe *A. BRUYNINGA*, hartelijk geliefde Echtgenoote van
J. DE KRUYFF EZN.,
Ingenieur van den Waterstaat.
BREDA, 20 November 1850.
Eenige kennisgeving.

_ Heden beviel van een' ZOON *JACOBA JOHANNA VAN DER POEST CLEMENT*, geboren *DE GRAAFF.*
ZEVENBERGEN, 20 November 1850.

_ UITGEEST, den 15den November 1850. Op heden overleed, in den ouderdom van 68 jaren, mijn dierbare Echtgenoot, de Heer A. VAN LITH Jz., in leven Burgemeester dezer Gemeente. Zwaar is dit verlies voor mij, mijne Kinderen en Betrekkingen; stil en geloovig wil ik berusten in Gods aanbiddelijke beschikking. De verwachting eener eeuwige vereeniging is de rijkste troost voor mijn hart.
JACOBA SLUCK,
Wed. *A. van Lith Jz.*

_ Na zwaar en geduldig lijden overleed heden, in den ouderdom van 29 jaren, mijne hartelijk geliefde Echtgenote, TITIA BRUNINGS, mij nalatende vier Kinderen, waarvan een nog slechts vijf dagen oud.
SNEEK, 17 November 1850.
A. HAAGSMA, Notaris.
Eenige kennisgeving.

_ BREDA, den 18den November 1850. Heden overleed, in den ouderdom van bijna 79 jaren, Mejufvrouw THERESIA INGEN HOUSZ, Weduwe wijlen den Heer *Wilhelmus de Grez.*
Eenige en algemeene kennisgeving.

_ Heden overleed onze geliefde Vader, JACOB MOLENAAR, in den ouderdom van ruim 43 jaren.
ZAANDAM, 18 November 1850.
Uit aller naam,
P. MOLENAAR.
Strekkende deze tot algemeene kennisgeving.

_ Heden stierf ons eenigst overgebleven DOCHTERTJE, ons jongste Kindje, oud 4 maanden.
AMSTERDAM, 19 November 1850.
Eenigste kennisgeving.
G. W. STEMLER.
P. H. STEMLER,
KUYPER.

_ Onze waarde Zoon, JAN BERTRAM, werd den 20sten Augustus laatstleden, in den ouderdom van dertig jaren, te *Bezoeki* (Eiland *Java*), door den dood van ons weggenomen.
J. B. BREUKELMAN.
G. BREUKELMAN,
V. D. TUUK.
ROTTERDAM, 21 November 1850.
Eenige kennisgeving.

_ L. EBBINGE, Apotheker te Meppel, vraagt zoo spoedig mogelijk een BEDIENDE, of iemand welke eenigen tijd in eene Apotheek is werkzaam geweest, van de Protestantsche Godsdienst en van goede getuigschriften voorzien.

*** HADDINGTON, EAST LOTHIAN, SCHOTLAND, 8 Maart 1849.

Mijne Heeren! Drie maanden geleden had ik mijne laatste Doos van Uw **REVALENTA ARABICA** en ik heb de Ziekte niet terug gekregen. Alvorens dit kostelijke MEEL te gebruiken leed ik geweldig aan Verstopping, slechte Spijsvertering, Krampwinden, Zenuw-Aandoening en was onophoudelijk geplaagd door Geruisch in de Ooren en in het Hoofd. Zoo had ik meer dan 20 jaren geleden; ik heb Pillen en Medicijnen in menigte gebruikt, zonder eenig resultaat. Uw MEEL heeft mij geheel genezen en mijne gezondheid laat niets te wenschen over, daar Maag, Lever en Zenuwen geheel hersteld zijn. **ANDREW FRASER.**

DE REVALENTA, een Meel, dat meer als Voedsel, dan wel Medicijn gebruikt wordt, is in onderstaande **DÉPÔTS**, in Blikken Doozen van 1, 2, 5 en 12 ℔, te bekomen voor 2 fl., 3½ fl., 8 fl., 16 fl.

Amsterdam, Verkoophuis.	Hoorn, *L. B. Ruttenberg.*
Alkmaar, *J. Brongers Gz.*	Kampen, Jufvr. *M. Vooght.*
Almelo, *C. Rossmark.*	Leyden, *A. Dirks.*
Apeldoorn, *Bruno Tideman.*	Leeuwarden, *S. P. Postma.*
Assen, *H. P. A. v. Gorcum.*	Maastricht, *Primavési*, aîné.
Arnhem, *Tikkel.*	" *Primavési*, cadet.
Breda, Wed. *J. Julianus.*	Middelburg, *J. C. Kries.*
's Bosch, *F. L. Welsch.*	Monnickendam, *P. de Boer Pz.*
Bergen-op-Zoom, *D. Pouwels.*	Nijmegen, Gebr. *Swemmelaar.*
Delft, *J. T. Wagner.*	Nieuwe-Diep, *T. Groen.*
Dordrecht, *J. Veth Jr.*	Roermonde, *J. J. Romen.*
Dokkum, *A. Schaafsma.*	Rotterdam, *J. A. Klinger en C°.*
Deventer, Wed. *S. F. Louwerens.*	Schiedam, Jufvr. *Roepius.*
" *J. Muller.*	Sneek, *P. T. Potma.*
Gouda, *A. Goedraad.*	Tiel, *L. Ulfelder.*
Gorinchem, *H. Bodery.*	Utrecht, *Ferd. Meijer.*
Groningen, *R. Hartman.*	Wageningen, *W. J. Tibout.*
Goes, *C. Vreeke.*	Zutphen, *J. H. A. Wansleven.*
Haarlem, *J. Larsen.*	" *IJ. D. Ulderink.*
's Hage, *Sack en Comp.*	Zwolle, *A. A. v. d. Kolk.*
Harlingen, *L. P. Mirande Pz.*	(11/22 50.)

*** De Heeren HOPE & C°., KETWICH & VOOMBERGH en Wed. W. BORSKI adverteren, dat de ***COUPONS***, in Amerika verschenen 1°. September 1850, van Certificaten hunner Administratie op Schuldbekentenissen ten laste de **Farmers Loan and Trust Company**, te Newyork, à 5 pCt., ieder groot D. 10.—, van heden af betaald zullen worden, ten Kantore van de *Associatie-Cassa*, met *f* 24.03.

Amsterdam, 19 *November* 1850.

*** Diegenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan, benevens zij, die vermeenen mogten regt te bezitten op den Boedel en Nalatenschap van wijle Mevrouw A. M. GÖHR, Weduwe den Wel-Ed. Gest. Heer Js. KLOEK, laatst gewoond en op den 23sten October 1850 te Hoorn overleden, gelieven met *franco* Brieven daarvan opgave of betaling te doen, vóór of op den 1sten December aanstaande, ten huize van de Heeren W. G. LUCKHARDT, gepensioneerd 1ste Luit., en Dr. DE RINGH, Executeuren. Adres in den Dal, Wijk 6, N°. 25, te Hoorn.

*** Eene JUFVROUW van eene geachte Protestantsche Familie, 23 jaren oud en onbesproken van gedrag, die grondig onderwijs kan geven in alle Vrouwelijke Handwerken, het Teekenen en de moderne Talen, die zij tevens zuiver en gemakkelijk spreekt, wordt als GOUVERNANTE aanbevolen en maakt, bij eene minzame behandeling, slechts op een matig Honorarium aanspraak. Adres *franco*, onder Lr. A., bij J. H. en G. VAN HETEREN, Boekverkoopers, Hartenstraat, N°. 28, te Amsterdam.

*** **T E   H U U R,**

tegen 1 Mei 1851: Het LANDGOED ***VELDZIGT***, geschikt voor *Zomer-* en *Winterverblijf*, alleraangenaamst gelegen even buiten Nijmegen, aan den grooten Weg naar Grave en 's Bosch, bevattende 7 Kamers, Keuken, Zolder enz.; voorts goede Tuingronden, Koepel, Wandelbosch, Koetshuis en Stalling. Nadere informatiën, onder *franco* Brieven, bij den Eigenaar, J. VAN MERKESTEIJN, Kostschoolhouder op den Huize *Schoonzigt*, bij Nijmegen.

*** **TE HUUR, MET MEI 1851.**

Door vertrek naar elders biedt men, op zeer aannemelijke voorwaarden, te HUUR aan: Een extra fraai, modern, zeer logeabel en goed onderhouden, dubbeld HEERENHUIS of BUITENVERBLIJF, geheel ingerigt tot *Zomer-* en *Winterverblijf*, met grooten Bloemtuin, Moezerij, Broeijerij en Wandelboschjes, benevens Koetshuis en Stalling voor vier Paarden, gelegen op eenen kleinen afstand der Stad Haarlem, aan den Straatweg naar 's Hage. Reflecterenden gelieven zich *franco* te adresseren, onder letter A., bij J. H. KNOOP, Donkere Sparen te Haarlem.

*** Door sterfgeval biedt men UIT DE HAND TE KOOP, om, des verkiezende, dadelijk te aanvaarden: Een hecht, sterk HUIS, ingerigt tot *Apotheek*, waarin deze zaak, sints eene reeks van jaren, met succes gedreven werd, voorzien van ruimen Kelder, Keuken, vier behangene Kamers en drie dito Slaapkamertjes, Provisie- of Winkelkamer, benevens Zolder, Vliering en verdere gemakken; staande en gelegen op een' der beste standen binnen de Stad Leyden. Adres met *franco* Brieven, onder Letter M, ten Kantore van den Notaris A. WIJNSTROOM, op het Steenschuur aldaar.

*** HOUTVERKOOPING onder Overveen, op de Hofsteden *Elswoud* en *Duinvlied*, op Vrijdag den 6den December 1850, des morgens ten 10 ure precies, van eene extra mooije partij diverse soorten van zwaar HAKHOUT.

*** HOUTVERKOOPING te Bloemendaal, op de Hofstede *Aelbertsberg*, op Zaturdag den 7den December 1850, des morgens ten 10 ure precies, van eene extra mooije partij diverse soorten van zwaar HAKHOUT.

*** Op Dingsdag 3 December a. s., bij inzetting, en Dingsdag 17 December e. k., bij toeslag, telkens des middags ten 12 ure, zal ten Huize van den Logementhouder *Brinkman*, te Scherpenzeel, in het openbaar worden verkocht:

Het LOGEMENT en UITSPANNING, *DE HOLEVOET* genaamd, bestaande in een Huis en Rijschuur, een Bouwhuis met Koeijen- en Paardenstallingen, afzonderlijke Stalling voor 100 koppel Paarden; voorts annexe DAGGELDERSWONING en OPENE PLAATS, met twee Schuurbergen en verdere Getimmerten, ERF en TUIN; te zamen groot 32 Roeden, 30 Ellen, staande en gelegen bij het Dorp Scherpenzeel, onder de Gemeente van Woudenberg.

VOOR LEESGEZELSCHAPPEN.

Door W. H. VAN HEYNINGEN, te Utrecht, is verzonden:

NEDERLAND.

PROZA EN POËZY VAN NEDERLANDSCHE AUTEURS.

JAARGANG 1850. 2 DEELEN. *f* 8,—.

In dezen jaarg. werden Bijdragen geleverd door de HH. A. BEELOO. — S. J. v. D. BERGH. — A. J. DE BULL.— CHONIA. — J. CH. GEWIN. — A. H. v. D. HOEVE. — J. J. L. TEN KATE. — J. P. DE KEYZER. — G. P. KITS VAN HEYNINGEN. — J. KNEPPELHOUT. — Mr. J. VAN LENNEP. — A. L. LESTURGEON. — J. A. M. MENSINGA. — Mr. J. A. MOLSTER. — Mr. W. v. D. POLL. — J. H. SONSTRAL. — W. v. WARNSINCK Bz.

Men ziet hieruit, dat ook dezen tweeden Jaarg. van dit **GEHEEL OORSPRONKELIJK TIJDSCHRIFT** aan zijne bestemming beantwoord en den reeds verkregen roem handhaaft.

De nieuwe Roman van **CHARLES DICKENS**, getiteld:

DAVID COPPERFIELD.

3 DEELEN, MET PLATEN. *f* 9,—.

In de laatste jaren is in Engeland geen Roman verschenen, waarvan zoo grooten roep is uitgegaan als van dezen. Duizenden werden er van verkocht en EENPARIG is het oordeel van de periodieke pers, dat DICKENS in zijn' DAVID COPPERFIELD zijn *Chef d'Oeuvre* heeft geleverd. Terwijl men nu door zijne gevoelvolle beschrijving tot tranen wordt bewogen, weet hij u straks een glimlach aftevergen, door zijne nimmer overtroffene geestigheid.

HET VADERLIJK HUIS.

NOVELLE DOOR VICTOR STRAUSS.

EEN DEEL, MET VIGNET. PRIJS *f* 2,60.

Dit Boek, dat de Geschiedenis van een bekeerden Democraat bevat en boeijend is geschreven, is vooral in deze dagen hoogst belangrijk.

LETTICE ARNAULD.

NOVELLE DOOR DE SCHRIJFSTER VAN *MONT SOREL*, ENZ. EEN DEEL. *f* 2,60.

Een Recensent zegt hiervan: De *Lettice Arnauld* is eene zeer lieve Novelle, uitmuntend geschreven, zonder overdrijving en boeijend tot de laatste pagina.

Te aanvaarden 1°. Mei aanstaande en tot dien tijd verhuurd aan *Karel Altsohn*, voor *f* 450 's jaars.

Nader onderrigt is te bekomen ten Kantore van den Notaris VAN DEN HAM, te Lunteren, alsmede ten Kantore van den Heer H. VAN DEN HAM, te Barneveld (Brieven *franco*).

*** Op Dingsdag den 10den December 1850, des voormiddags ten 11 ure, zal in het Regthuis te Linschoten publiek worden verkocht:

Eene kapitale HOFSTEDE, bestaande in Woon- en Bouwhuis, Schuur, Hooiberg, benevens ruim 24 Bunders Boomgaard, Wei-, Hooi- en Bouwland, gelegen in de Gemeente Linschoten, nabij het Dorp. Te aanvaarden: de Landerijen dadelijk en de Betimmeringen den 1sten Mei 1851.

Breeder bij Biljetten en nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van den Notaris W. H. J. CAMBIER VAN NOOTEN, te Lopik gevestigd.

*** In het voorjaar van 1851, op nader te bepalen dag en plaats, zal in het openbaar worden geveild, zoo wel in Massa als in Percelen:

De BUITENPLAATS ***VOORBURG***, aller aangenaamst gelegen te Vught, aan den Straatweg naar Eindhoven, ¾ uur van 's Hertogenbosch, bestaande in: Een kapitaal Heerenhuis, uitzigt hebbende, over een fraai Voorplein, op den genoemden Weg, voorzien van 14 ruime Boven- en Beneden-Vertrekken, Salons en Zalen, allen modern ingerigt, Provisie-, Mangel- en Dienstboden-Kamers, Zolders, dubbele Keuken, met Regen- en Welpompen, eene afzonderlijke, afgeslotene, opene Plaats en verdere geriefiijkheden; voorts eene opene Plaats, waarop Koetshuis en Stal voor 8 Paarden, Waschhuis en Aanhooren; een Gebouw, ingerigt voor Boerderij, met Stallen voor Paarden en Hoornvee, Schuren, Schoppen, Bergplaatsen en open Terrein, Tuinmanswoning, Bloem- en Moestuinen, beplant met vele exquise en weldragende Vruchtboomen, Trekkasten, Broeibakken en Engelsche partij, met opgaande Boomen, Heestergewassen, Vijvers, Duiventil enz.; een in de nabijheid der Heerenhuizinge, op eenen Berg gebouwde en wel ingerigte, groote, fraaije Koepel, bevattende eenige Vertrekken, met Keuken, Kelder enz., een roijaal uitzigt gevende over den Straatweg naar 's Hertogenbosch, zeer geschikt om afzonderlijk te Verhuren en van het groote Buiten te kunnen worden gescheiden; wijders Wandelingen, Dreven, Lanen en Voorpotingen, beplant met vele zware Eiken, Beuken, Masten en andere Boomen; vier in goeden staat zijnde Bouwhoeven, met Groes-, Wei-, Teellanden en Turfvelden, omplant met welwassend Schaarhout; een bij eene dier Hoeven gelegen Heerenhuis, met Stal en Koetshuis, en eindelijk 8 Arbeiderswoningen, met Hof-, Wei- en Teellanden. Alles grootendeels aan en bij elkander gelegen te Vught, in Wijk Eendje c. s., te zamen eene grootte uitmakende van ruim 80 Bunders, met regt van Jagt, ook op naburige Erven.

Inmiddels is dit aanzienlijk Goed, in zijn geheel of de Buitenplaats afzonderlijk, *uit de Hand te Koop*, met zoo vele Gronden en Bouwhoeven, als men daarbij mogt verlangen. Informatiën te bekomen bij den Notaris MOLHUYSEN, te Vught. Brieven *franco*.

*** Bij A. C. KRUSEMAN, te Haarlem, komt van de pers:

LAATSTE TOONEELEN

UIT HET LEVEN VAN

GELOOVIGEN EN ONGELOOVIGEN.

NAAR HET ENGELSCH, VAN

ERSKINE NEALE,

VRIJ BEWERKT DOOR

ELISABETH JOHANNA HASEBROEK.

Met het Portret van HANNA MORE. *f* 3,50.

*** Uitgaven van A. C. KRUSEMAN, te Haarlem:

BIJBELSCHE VROUWEN.

DICHTERLIJK ALBUM,

MET KEURIGE STAALGRAVUREN.

VROUWEN DES NIEUWEN VERBONDS:

Elisabeth,	door *Isaac da Costa.*
Maria, de Moeder des Heeren,	„ *Nicolaas Beets.*
De Samaritaansche,	„ *J. P. Hasebroek.*
De Kananeesche,	„ *S. J. van den Bergh.*
De Overspelige,	„ *H. Tollens Cz.*
De Dochter van Herodias,	„ *B. ter Haar.*
Salome,	„ *R. Bennink Janssonius.*
Maria van Bethanie,	„ *J. J. L. ten Kate.*
Martha,	„ *A. P. van Groningen.*
De Vrouw van Pilatus,	„ *J. van Lennep.*

In heel Linnen Prachtband. *f* 10.

VAN DEN EERSTEN BUNDEL:

VROUWEN DES OUDEN VERBONDS,

zijn mede nog weinige Exemplaren, tegen *f* 10 te bekomen.

AURORA.

JAARBOEKJE voor 1851,

met **zes** fijne Hollandsche Staalgravuren en Bijdragen van onze voornaamste Vaderlandsche Autheurs. In Prachtband . . . . *f* 4,90.

DE GOUDEN BRUILOFT,

DOOR WILLEM MESSCHERT.

MET VIGNETTEN VAN C. ROCHUSSEN

EN EEN VOORBERIGT VAN

H. TOLLENS Cz.

In heel Linnen Band . . . *f* 3,25.

NAGELATEN GEDICHTEN

VAN **WILLEM MESSCHERT**,

VERZAMELD EN UITGEGEVEN DOOR H. TOLLENS Cz.

Met Vignet in Staal . . *f* 2,90.

HUIBERT EN KLAARTJE.

EENE VERTELLING DOOR

B. TER HAAR.

Met vijftig Houtsneêplaatjes, geteekend door CRAYVANGER . . . . *f* 0,75.

LACH EN LUIM,

DOOR W. J. VAN ZEGGELEN,

Met Vignet in Staal, in Karton . . . *f* 1,80.

VERSTROOIDE RIJMEN,

OUD EN NIEUW, VREEMD EN EIGEN,

VAN **J. J. A. GOEVERNEUR.**

Met geïllustreerd Omslag, in Karton . *f* 1,50.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.